

● Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monety upamiętniające 180 lat bankowości centralnej w Polsce:

w dniu 27 marca 2009 r.

2 zł wykonaną stemplem zwykłym ze stopu Nordic Gold,

w dniu 30 marca 2009 r.

200 zł wykonaną stemplem lustrzanym w złocie,

10 zł wykonaną stemplem lustrzanym w srebrze.

Narodowy Bank Polski

ma wyłączne prawo emitowania znaków
pieniężnych w Polsce.

Oprócz monet i banknotów powszechnego obiegu
NBP emituje także monety i banknoty kolekcjonerskie.

Emisja wartości kolekcjonerskich
stanowi okazję zarówno do upamiętniania
ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania
zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Od 1996 roku NBP emituje także
dwuzłotowe monety okolicznościowe
powszechnego obiegu ze stopu Nordic Gold.

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP
są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

NBP

Narodowy Bank Polski

monety

MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009

Informacje o planie emisji
oraz sposobie nabycia monet na stronach:

www.nbp.pl
www.numizmatyka.nbportal.pl

Monety zostały wyprodukowane
w Mennicy Polskiej S.A. w Warszawie.

Skład i druk: Drukarnia NBP

180 lat
bankowości centralnej
w Polsce

180 lat bankowości centralnej w Polsce

- Początki polskiej bankowości centralnej – podobnie jak banków centralnych wielu państw europejskich – przypadają na pierwsze dziesięciolecie XIX w. Pierwszym polskim bankiem emisyjnym był Bank Polski, powstały w 1828 r. w Królestwie Polskim. Był bankiem państwowym, jego kapitał zakładowy pochodził z funduszy rządowych. Wykonywał czynności emisyjne (bilety złotowe wymienne na monety srebrne), pełnił rolę banku państwa (obsługa długu publicznego, przechowywanie depozytów i funduszy instytucji publicznych), był bankiem depozytowo-kredytowym wspierającym rozwój krajowego przemysłu i infrastruktury. W 1870 r. władze rosyjskie odebrały mu przywilej emisyjny, a w 1886 r. postawiły w stan likwidacji. Jego majątek i agendy przejął rosyjski Bank Państwa.
- W XX w. aż cztery instytucje kolejno pełniły w Polsce rolę banku emisyjnego: Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa, Bank Polski SA, Bank Emisyjny w Polsce i Narodowy Bank Polski.
- Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa (1917-1924) wykonywała czynności emisyjne, kredytowo-depozytowe i przekazowe. Szeroka działalność kredytowa, w szczególności udzielanie pożyczek państwu przez podnoszenie pułapu emisji marki polskiej, doprowadziła w końcu 1923 r. do największej hiperinflacji w historii Polski.
- Bank Polski został założony w 1924 r. jako spółka akcyjna o mieszanej strukturze właścicielskiej, co miało tworzyć

gwarancję jego autonomii w relacjach z rządem. Najważniejszym jego organem była Rada Banku, reprezentująca akcjonariuszy. Podstawowym zadaniem Banku Polskiego było utrzymanie stabilności złotego. Instytucja ta łączyła czynności banku emisyjnego (emisja biletów złotych według systemu *Gold Exchange Standard*), banku państwa oraz banku handlowego. Udzielała kredytów bankom i bezpośrednio podmiotom gospodarczym, posługując się stopą dyskontową i lombardową, kontyngentowaniem kredytów i cenzurą weksli. Wykonywała określone obowiązki na rzecz Skarbu Państwa (bezpłatne prowadzenie rachunków, bezprocentowy kredyt do określonej statutem kwoty). Działalność Banku została przerwana przez wojnę, a jego władze ewakuowały się do Londynu, wywożąc najważniejsze dokumenty, zasoby złota i dewiz. W Generalnej Guberni władze niemieckie powołały Bank Emisyjny w Polsce.

- W styczniu 1945 r. został utworzony Narodowy Bank Polski. Podjęto decyzję o likwidacji Banku Emisyjnego i cofnięciu uprawnień emisyjnych Bankowi Polskiemu SA (został zlikwidowany w 1951 r.). NBP łączył zadania centralnej instytucji bankowej oraz organu państwowego współdziałającego z aparatem administracyjnym w realizacji polityki pieniężno-kredytowej, której bezpośrednie cele określało Ministerstwo Finansów. Pozycja NBP w systemie finansowym i gospodarczym

Polski Ludowej odbiegała od pozycji banku centralnego w gospodarce rynkowej.

- Wraz ze zmianą ustroju gospodarczego po 1989 r. status i zakres działalności NBP uległy zasadniczym przekształceniom. Najważniejszym celem NBP stało się umacnianie polskiego pieniądza. Utworzenie dwupoziomowego systemu bankowego stworzyło podstawy do wprowadzenia narzędzi polityki pieniężnej właściwych dla systemów rynkowych. NBP pełni funkcje banku emisyjnego, banku banków i banku państwa. Jako bank emisyjny NBP ma wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej. Będąc bankiem banków, określa zasady ich refinansowania, kształtuje politykę stóp procentowych oraz rezerw obowiązkowych; w ten sposób współdziała w kształtowaniu polityki gospodarczej państwa. Jako bank państwa prowadzi obsługę kasowo-rozliczeniową jednostek budżetu centralnego oraz wykonuje inne czynności zdefiniowane ustawą, nie może jednak udzielać kredytów Skarbowi Państwa. Narodowy Bank Polski ma daleko idącą autonomię.
- Od 1997 r. najważniejszym organem odpowiedzialnym za realizację podstawowego celu NBP jest Rada Polityki Pieniężnej.

dr Cecylia Leszczyńska
Uniwersytet Warszawski

MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009

NOMINAŁ 200 ZŁ

metal Au 900/1000 ■ stempel lustrzany ■ średnica 27,00 mm
masa 15,50 g ■ wielkość emisji (nakład) 8.500 szt.

AWERS: W środku wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Nad orłem oznaczenie roku emisji: 2009. Pod orłem wizerunek herbu Królestwa Polskiego z czasów powstania listopadowego. Z lewej strony herbu napis: 200, z prawej strony herbu napis: ZŁ. U góry półkolem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: Z prawej strony stylizowany wizerunek Ksawerego Druckiego-Lubeckiego. Pod nim napis: KSAWERY/DRUCKI-LUBECKI. W tle wizerunek siedziby Banku Polskiego w Warszawie przy placu Bankowym. U góry z lewej strony napis: 1828/2008. W otoku napis: 180 LAT BANKOWOŚCI CENTRALNEJ W POLSCE.

Projektant monety: EWA TYC-KARPIŃSKA

NOMINAŁ 10 ZŁ

metal 925/1000 Ag ■ stempel lustrzany ■ średnica 32,00 mm
masa 14,14 g ■ wielkość emisji (nakład) 92.000 szt.

AWERS: U góry wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. U dołu z lewej strony stylizowany wizerunek siedziby Banku Polskiego przy ulicy Bielańskiej w Warszawie. U dołu z prawej strony oznaczenie roku emisji: 2009. Poniżej napis: 10 ZŁ. U góry półkolem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: Stylizowany wizerunek Władysława Grabskiego. Z lewej strony napis: 1828/2008. U dołu na tle stylizowanego wizerunku banknotu o nominale 10 złotych z 1919 r. ukośne faksymile podpisu Władysława Grabskiego. W otoku napis: 180 LAT BANKOWOŚCI CENTRALNEJ W POLSCE.

Projektant monety: EWA TYC-KARPIŃSKA

NOMINAŁ 2 ZŁ

metal stop CuAl5Zn5Sn1 ■ stempel zwykły ■ średnica 27,00 mm
masa 8,15 g ■ wielkość emisji (nakład) 1.300.000 szt.

AWERS: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Po bokach orła oznaczenie roku emisji: 20-09, pod orłem napis: ZŁ 2 ZŁ, w otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA, poprzedzony oraz zakończony sześcioma perełkami. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: U góry napis: 180 LAT/BANKOWOŚCI/CENTRALNEJ/W POLSCE. Poniżej napis: 1828/2008. U dołu umieszczone półkolem monety: dwuzłotówka, Królestwa Polskiego z 1831 r., złotówka Rzeczypospolitej Krakowskiej, dziesięciozłotówka z 1833 r., dziesięciozłotówka wybita z okazji 20. rocznicy wymarszu Pierwszej Kompanii Kadrowej, pięciogroszówka okupacyjna wybita na monecie polskiej z 1939 r.

NA BOKU: ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Projektant monety: EWA TYC-KARPIŃSKA